

Nicolaus Schütze Gebhard Kleinow

Collegii Contractuum Disputatio X. De Mandato,

Rostochi[i]: Pedanus, 1626

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn731518608>

Druck Freier Zugang

Auflösung (Mandat)

Nicol Scheib (50 Kleinov) ^{Vert.}
R. U. iur. 1626.

22.

391

Collegij Contractuum
Disputatio X.

DE MANDATO,

Quam

Individuâ Trinitate adſiſtente

*Ampliſſimâ Facultate Juridicâ in celeberrimâ
Academiâ Megapolenſi conſentiente*

SUB PRÆSIDIO

NICOLAI Schügen
Roſtoch.

*Placido Dnn. Opponentium
Examini ſubmittit*

GEERHARDUS à Kleinow
Nobil. Megapolit.

22 Decemb. Horis & loco conſuetis.

RoſtochI

Excudebat JOACHIMUS PEDANUS,
Anno M DC XXVI.

1626

371

55

Collegii Comitiarum
Dionisii X.
DEMANDATO

Indivisius Tantiore addicere

Supplicat & Facultate Juridica in celebranda
disputatione

Jus Praesidio

NICOLAUS COMITIARUM

Placido D.
Gerrard
Nobil.

et Germani, hanc disputationem

Rostochi

Amstelredamum, Praesidio
Anno MDCCCLXXV

THESIS I.

Rioribus eorum, qui solo Consensu perficiuntur, Contractuum speciebus hactenus pertractatis, ultima ejusdem classis discutienda superest Mandati Obligatio *l. 1. in princ. ff. mandat. l. 2. ff. de O. & A. in princ. Inst. de O. ex conf.* usu sanè propter exequendi sine damni meru facilitatem, quodque minus præstationum continet præcedente Societatis Contractu non modo frequentior *Donell. 13. comm. 10.* omnibusq; alijs, quod originem ex officio atque amicitia trahat *l. 1. §. 4. ff. b. t. excellen- tior Bald ad rubric. ff. eodem sed & Societatibus & Commercijs ho- minum vicaria amicorum opera in expediendis negotijs indigen- tium perquam necessaria l. 1. §. 2. ff. de procurat. Conn 7. comm. 14.*

II. Dicitur a. Mandatum quasi manu (eò quod in Mandatis dandis accipiendisq; manus sibi invicem dari, quod fidei symbo- lum apud plerasq; gentes fuit, & hodiè in mutuis promissionibus vulgò adhuc observari cernitur, mos erat) *Briffon. in lexic. verb. Mandare Mozz. hic in princip. n. 2. Oldendorp. claf 4. ad. 24. Azo in summ. C. Bald. in rubric. & Wesemb. in parat. n. 2 ff. Idemq; ad princ. ubi quoq; Mynf. Schneidw. & DD. communiter Inst. b. t. vel in ma- num datum i. potestati alterius commissum arg. princ. Inst. de li- berrin. §. 6. Instit. quib. mod. Jus pat. pot. (unde Commissiones hujus- modi Mandata appellantur *Vall lib. 5. eleg. Oldendorp. d. loc.*) Hinc Mandare alij quid, quod per se quis facturus fuisset suo nomine gerendum expediendumq; committere. Quo sensu à publicis Ma- gistratum Præceptis, privatis Dominorum, Parentum cetero- rumq; Jussis, necessitatem obsequij propter potestatem imperan- tium, secus quam in præfenti sit, ubi exemplo ceterorum Contra- ctuum *l. 5. C. de O. & A. spontanea Mandatum suscipientis volun- tas obligationis demum nexum inducit l. 19. §. 2. ff. de negot. gest. l. 27. §. 2. ff. §. 11. Inst. b. t. exigentibus l. 4. & ibi Dec. l. 167. §. 1. ff. de**

A 2

R. J.

R. J. c. quod quis ibiq; Dyn. eodem in sexto Dec. post alios in l. 5. n. 51. ff. de jurid. distinguitur.

III. Definitur Mandatum Contractus *l. 2. §. 3. ff. de O. & A. in princ. Inst. de O. ex conf. l. 23. de R. J. non Officium, uti male sentiunt Azo Accurs. Bart. Bald. Salic. ad rubric. eosq; sequutus Mozz. hic. n. 7. à Donell. (qui tamen & ipse vocem Contractus generis loco Mandato imperitè attribui minus rectè asserit) idcirco reprehensi *d. lib. 13. comment. c. 10. Juris gentium l. 7. §. 1. ff. de pact. §. 2. in fin. Inst. de J. N. G. & C. Nominatus d. l. 7. §. 1. & ibi Glos. Cujac. & DD. communiter l. 1. §. 2. ff. de rer. permut. Bonæ fidei §. 28. Inst. de action. consensu in initus d. l. 1. in princ. ff. h. t. d. l. 2. in princ. ff. de O. & A. d. l. 1. §. 2. ff. de rer. permut. d. princ. Inst. de O. ex conf. de faciendo aliquid gratuito d. l. 1. §. 4. §. 13. Inst. h. t. l. 22. ff. de præscript. verb. & honestè l. 6. §. 3. l. 22. §. 6. ff. §. 7. Inst. h. t. l. 3. §. 2. ff. de contrah. emt. Hujusmodi autem procuracionem offerens Mandator *l. 10. §. 11. l. 26. §. 6. l. 27. §. 2. l. 28. ff. l. 10. l. 16. C. h. t. Ein Befehlthaber sive Dominus l. 6. §. 6. l. 7. l. 10. §. 5. & 10 ff. h. t. l. 1. in princ. ff. de procur. Exequens vero Mandatarius itemq; Procuratur *d. l. 6. §. 6. l. 7. l. 8. in princ. l. 10. ff. l. 9. l. 11. l. 13 C. h. t. d. l. 1. & tot. tit. ff. & C. de procurat. Ein Befehlthaber & Verwalter dicitur. Plenior omnium in definitione positorum intellectus ex subjectis resultet.****

IV. Plurimæ Mandati Divisiones à Juris Interpretibus passim traditæ occurrunt, quæ cum proponi ceteris necdum præmissis commodè vix possint, ad proprias sedes singulas, instituto nostro servientes, examinandas ablegamus.

V. Causa Mandati Efficiens Consensus Contrahentium est *d. l. 1. in princ. d. l. 1. §. 2. d. l. 2. in princ. d. princ. iam allegat. hinc quidem Mandantis l. 2. ff. h. t. illinc Mandatum suscipientis l. 6. §. 1. l. 12. §. 7. l. 22. §. 11. l. 27. §. 2. ff. h. t. l. 17. §. 3. ff. commod. Quo ipso à Negotiorum gestione, ex ipso gestu enascente, indeq; cessante Mandati negotiorum gestorum actionem producente *l. 2. l. 3. §. 10. l. 5. & tot. tit. ff. de negat. gest. secernitur l. 6. §. 1. l. 20. §. 1 ff. h. t. V. Wesemb. in parat. n. 2. ff. de procur. Quare etsi suscepto officio nil quicquam Mandatarius gesserit, nihilominus, cum non ideo**

ideò quod negotia gessit, verum idcirco quòd Mandatum suscepit teneatur, Mandati iudicio plerumq; obstringitur *d. l. 6. §. 1. l. 8. §. 6. ff. b. t.* Hujus Efficientis causæ ratione Mandatum aliud Spontaneum, aliud Coactum (quod tamen velut peregrinum ab hoc tractatu segregamus) perhibetur. *Wesemb. in parat. hic n. 3.*

VI. Mandati Contractum inire possunt omnes, qui liberam aliàs contrahendi habent facultatem *Azo in summ. C. b. t. n. 9. Mozz. de person. §. c. n. 1.* sive Masculi sint sive Fœminæ *l. 8. in princ. ff. l. 21. C. de procur. l. 2. & ibi Bald. C. ad SCtum Vellei. Mozz. d. loc. n. 10. Donell. 12. comment. 29.* Suo jure vel alterius imperio viventes ut Servi, quatenus tamen extrajudicialia negotia Mandatum concernat *l. 33. in princ. ff. de procur. & Filij familias d. l. 33. d. l. 8. c. qui generaliter §. 1. de procur. in sexto.* Sed hi Mandati actionem (exceptâ quoad filium familias causâ peculij castrensis & adventitij, eò casu, quo patri non quæritur Usus fructus, quorum occasione nedum cum aliis, sed ipso quoq; parente Mandatum contrahendo sibimet ipsi prospicit *Bart. & DD. ad l. frater à fratre ff. de condict. indeb. v. Mozz. d. loc. n. 15.*) Domino vel Patri acquirunt *l. 12. §. 3. & 4. l. 22. §. 9. ff. mandat. l. 66. ff. de fidejuss. l. 1. C. de furt. eosque è converso Filij quidem simpliciter l. 3. §. 5. & 9. ff. de pecul. nisi tamen donandi animo mandaverint *Gloss. ad d. §. 9. arg. l. 28. §. 2. ff. de pact. l. 7. in princ. ff. de donat.* Servi vero tum, cum rem peculiarrem egerint de peculio obligant *d. l. 3. §. 5. & 6. l. 47. §. 1. ff. de pec. l. 30. §. 1. ff. de pact.* Quinimo & Muti & Surdi, præscripto tantummodo Legis observato *l. 43. in princ. ff. de procur.* Ulterius porro, quamvis infamiâ quis fuerit notatus, Mandare Mandatumq; suscipere nedum ad exequenda extrajudicialia commissa, sed & exercendas in iudicio lites (quod priscis temporibus secus fuisse, scriptum rellquit *Paul. 1. sentent. 2. in princ.*) potest. *§. ult. ubi Gloss. & DD. Inst. de Except. DD. ad l. 1. §. hoc edicto ff. de postul. quamvis jure Pontificio contrarium obtineat c. 1. & 2. 3. 9. 7. idq; in supremo Camerae Judio Ordin. Cam. p. 1. t. 18.* alijsq; benè constitutis tribunalibus moribus hodiernis observetur *Donell. 18. comm. 3. ubi simul quâ ratione Advocati sive caussarum Patroni à Procuratoribus distent, exponit. Treutl. vol. 1. Disp. 9. th. 6. lit. g. Bocer. class. 2. diff. 6. th. 33. Gaill. 1. observ. 43. n. 7. & 8.* Nec tandem duntaxat Privati*

ad Mandatum contrahendum habiles sunt, sed & si quæ Respublica, Civitas aut aliud quodcunq; Corpus licitum sit, cujus generis Procuratores, si generales sint, Syndicos, sinespeciales, Actores vulgò nuncupamus *l. 74. ff. de procur. l. 1. §. 1. l. 2. l. 6. §. 1. & 3. l. 10. ff. quod cujusq; Uuivers. Gloss. ad d. l. 1. verb. Syndicum Wesemb. in parat. d. tit. n. 3.*

VII. Mandatum in genere contrahere nequeunt, qui propter judicij defectum Lege à contrahendo arcentur *arg. l. 14. C. de contab. emt. ut Infantes, Pupilli, Furiosi, Mente capti, Prodigij, Ebrij, de quibus singulis plenius dictum, textusq; adscripti Diss. I.*

VIII. In speciè prohibentur Mulier: quæ in causâ alienâ Mandare Mandatq; ita ut in speciè intercessionis utrumq; cadat, efficaciter suscipere *l. 7. & tot. tit. ff. & C. ad SC tum Vellei. & præterea procuratoriò nomine litem in judicio exercere, quod virile officium est, & contra pudicitiam sexui muliebri convenientem l. 1. §. 5. ff. de postul. l. 19. l. 21. C. de procur. nisi pro parentibus morbo aut senectâ impeditis, nec quenquam alium litigatorem habentibus agat l. 41. ff. de procur. vel in rem suam & proprium lucrum mandatas habeat actiones l. 4. C. de procur. non potest l. 2. de R. J. l. 54. in princ. ff. l. 18. C. de procur. Curialis: cui item nec procurationem rerum alienarum Mandare *l. 30. C. locat. nec eam propter dignitatem, quia vilissima functio est, suscipere sub pœnâ exilij conceditur l. 34. C. de decurion. Miles: qui eòdem pariter pacto Mandare l. 31. C. locat. procuratoriòve nomine, ne à publico jure militiæ, per negotia privatorum avocetur, nisi litem mandatam in rem suâ persequatur, vel communem omnis sui numeri causam agat l. 8. §. 2. ff. l. 9. C. de procur. experiri nequit l. 7. l. 13. C. d. l. 8. §. 2. l. 54. in princ. ff. de procur. d. l. 31. C. locat. Servus: qui cum legitimam personam standi in judicio non habeat l. 13. ff. si quis caut. in jud. sist. l. 6. C. de judic. nec procuratorem ad litem constituit, nec ipse constituitur l. 33. in princ. ff. de procur. nisi de statu suo litiget, quem pro servo haberi non oportet d. l. 33. §. 1. l. 1. in princip. C. de adfert. toll. Flliusfamilias; qui actionem, nisi talis sit quâ ipse experiri potest *v. l. 9. & l. 13. ff. de O. & A. suo nomine exercendam non mandat l. 8. in princ. ff. de procur. Clericus: qui in negotijs secularibus procurator non existit c. 1. & 2. Extr. ne cler. vel monach. neg. Sec. Novell.***

123. c. 6. Excommunicatus: qui quamvis conventus respondere, per procuratorem in iudicio, ne ex patratâ malitiâ commodum videatur reportare, cogatur c. 7. *Extr. de jud. ad conveniendum*, tamen dare procuratorem c. fin. ubi *Gloss. & Panormit. Extr. de proc. Wesemb. in parat. n. 4. ff. eodem Bocer. d. disp. 6. th. II. Treutl. vol. 1. Disp. 9. th. 2. & Disp. 27. th. 2. ubi in not. Disp. Bathov.* itemq; indistincte procurator esse nequit c. 21. §. sexta *Extr. de offic. de leg.*

IX. Ad hæc qui Reipubl. causâ abfuturus est, aut morbo perpetuo tenetur, aut Magistratum initurus est, aut invitus iudicium pati non potest, non idoneus procurator intelligitur l. 54. *in princ. ff. de procurat.*

X. Procuratores denique ad litem non fiunt Mutus & Surdus l. 43. *in princ. ff. de procur.* Reus criminis constitutus antequam purget suam innocentiam l. 6. *C. de procur. Duar. eodem c. 4.* Alienas lites majoris pecuniæ præmio contra bonos mores redimens l. 15. *C. de procur. l. 7. ff. l. 20. l. pen. & ult. C. mandat. Potentiores l. 1. & 2. C. ne lic. potentior. l. 3. ff. de alien. jud. mut.* Fiscus aut Universitas aut Civitas l. 3. *& tot. tit. C. ne fisc. vel Respub. procur.* ne sc. potentiâ vel gratiâ in re privatâ causam alterutrius partis reddant deteriorem.

XI. Hinc jam quæritur an Syndicus Universitatis eam totam representans l. 1. *ff. quod cuiusq; Univ. lites privatorum procurare valeat?* Quod si extra sui officij fines interveniat ut Procurator privatus, affirmamus. *V. Wesemb. hujus assertionis patrocinium subeuntem, pluresq; allegantem in parat. n. 4. ff. de procur.*

XII. Consiliarij in dignitate constituti itemq; Nobiles, quomodo salvo eorum privilegio functionem procuratoriam suscipere possint vel non v. exponentem & remittentem *Bocer. d. disp. 6. th. 12.* De Deportato an personis Mandatum contrahere non valentibus accensendus sit, non levis *DD.* altercatio est. Nos negantium sententiâ ex jure Justiniano subscribimus. Præterquam enim quod Deportatum retinere ea quæ juris gentium sunt generatim sancitum est l. 17. §. 1. *ff. de pæn. l. 15. ff. de interd. & releg.* Singulari id præterea textu in Mandato corroboratur l. 22. §. 5. *ibiq; Bari. & vulgò DD. ff. h. r. Moz. d. loc. n. 13. Arum. Exer. Justin. 15. th. 7. Disp. Cuj. ad l. 8. ff. qui testam. fac. poss. eūq; sequuntur Treutl. d. disp. 27. th. 2. lit. a.* Jure tamē novissimo,

CUM

eum Imperij bannitus (cui Deportatum hodiè comparari *Diff. l. 1b. 32.* annotavimus) miserrimà planè forte utatur v. *Ordin. Camer. p. 2. t. 9.* So jemand *c. felicit. de pen. in sexto. Gaill. 2. de pac. publ. cap. 12. Myns. 3. obs. 30.* à Mandato contrahendo eum penitus removemus.

XIII. De Minore 25. annis quid sentiendum sit, postremò dispiciendum. Sane extrajudicialia negotia eum, si Curatorem non habeat, demandare posse (salvo tamen in integrum restitutionis beneficio *tot. tit. ff. de minor.*) non ambigitur *l. 43. §. 3. ff. de proc.* In judicio autem, cum ipse legitimam personam standi non habeat *l. 2. C. qui legit. person. stand.* alium ad id legitimare ut litem, persequatur, non potest *l. 11. C. de procur.* quanquam si de facto litis procuratorem dederit, & pro eo pronunciatum sit, datio in ætatis favorem rata haberi soleat *l. 14. C. de procur. l. 4. ubi Gloss. Bart. & alij C. in quib. caus. restit. in integ. necess. non est Duar. c. 6. de proc.* Procuratorem Minor ad negotia jure quidem civile etiã ante *l. 3. §. fin. l. 23. ff. de minor.* Cujac. 22. *obs. 16.* jure Canonum post 17. annum *e. 5. §. ult. de proc. in sexto.* suscipit. An vero ad judicia procurator ritè deputetur magnæ quæstionis est? Jure quamvis Pontificio id præcisè negetur *d. c. 5. §. ult.* Civili tamen idoneum, non Judicij sed illius cum quo agitur respectu, eum litis Procuratorem dummodo 17. annum compleverit, quod ideo inductum forte est, ne per juniorem procuratorem is, qui litem exequi mandavit plus æquo lædatur ordinare posse, aliter atque si defensor esse vellet, quo casu satis dationem judicatum solvi, quam præstare omnino tenetur *§. pen. Inst. de satisf.* per in integrum restitutionem quã semper læso minori succurritur, infringeret, & sic totum judicium inane redderet *l. 51. in princ. ff. de procur. asserimus l. 13. ff. de manum. vind. §. juste Inst. qui & ex quib. cariss. manum.* Sibiq; id imputet, qui Minori negotia sua gerenda cum adultioribus ea demandare potuisset, commisit *l. 3. §. 11. l. 23. ff. de minor. Dn. D. Lindem Exercit. Justin. 1. tit. qui & ex quib. caus. tb 3. Cujac. ad d. §. juste & 22. Obs. 16. Donell. 18. comment. 3. Bocer. d. disp. 6. tb. 30. Treutl. d. disp. 9. tb. 5. lit. b. Bronch. cent. 1. adser. 49. Dils. Duar. de procur. c. 14. VVesemb. in parat. n. 4. ff. de proc. Jas. ad l. 12. n. 19. & 20. ibidemq; Sichard. C. Glos. & Bart. ad l. 51. ff. eodem. Mozz. præd. loc. n. 4. Myns. Schneidw. ad d. §. juste Arum. Exerc. Justin. 1. tb. 30. Phil. Matth. qui pro & cons. banc quæst. examinat ad l. 2. §. 1. n. 26. de R. J.*

Man-

XIV. Mandatum autem qui suscepit, si extrajudiciale sit, alium quandocumque libere vice sua substituere potest *c. 1. §. ult. de procur. in sexto l. 28. ff. de neg. gest. Bald. & Costal. ad l. 3. §. 6. ff. Mand.* Sin vero ad litem exercendam procurator sit non ante regulariter sed post litem contestatam, utpote jam Dominus causae in judicio agitatae effectus *l. 22. l. 23. C. de procur. idem jus substituendi suo tamen periculo habet l. 8. l. 11. d. l. 23. C. d. tit. d. c. 1. §. licet de procur. in sexto. VVurmbf praet. observ. tit. 5. observ. 1. Gaill. 1. obs. 74. n. 10. & 11.* quamvis in Camera Imperiali, si justam causam allegando veniam impetrata ad tempus absit, etiam ante litis contestationem, dum tamen procuratorio suo se ad causam legitimavit, usque dum comparere possit, recte substituatur: non vero etiam post litem inchoatam in tota causa citra voluntatem principalis substituere plane possit *Ord. Camer. p. 1. tit. 20.* Quod si cui mandata Jurisdictio sit, more majorum receptum est, eum alium ad exercendam eam subdelegare nequaquam posse *l. 5. ff. de Jurisdic.*

XV. Materia Mandati sunt omnia negotia, non Præterita (quæ cum expeditionem consequuta sint, frustra mandantur *l. 12. §. 14. ff. b. t.* nisi nomine alterius gesta is rata ea postea habuerit: quo casu cum rati habitio retro trahatur ad tempus negotiorum gestorum *l. 56. ff. de judic. l. 7. in princ. C. ad SCtum Maced. l. 25. in fin. C. de donat. int. vir. & ux. semperque Mandato l. 12. §. 4. ff. de solut. d. l. 7. c. 10. ubi omnino v. Dyn. de R. J. in sexto. etiam in delictis æquiparetur *l. 1. §. 14. l. 3. §. 10. ff. de vi & vi armat. l. 152. de R. J. mandati Judicium constituitur l. 6. §. 9. de neg. gest. l. 60. de R. J.*) sed Futura tot. tit. ff. mand. & de procur. Extra judicium *c. 1. in fin. c. 5. de procur. in sexto. l. 3. §. 1. l. 5. l. 6. & tot. tit. ff. mandat. l. 33. in princ. & item tot. tit. ff. de procurat. vel in judicio l. 86. ff. de solut. l. 13. ff. de pact. d. l. 8. §. 3. d. l. 33. in princ. l. 69. ff. de procurat. d. c. 1. & 5.* primam vel secundam instantiam *l. 2. l. 17. C. de procur. expedienda.* (unde Mandatum in Judiciale sive ad litem vel judicia, & Extrajudiciale sive ad negotia dispescitur *d. c. 5. & ibi Canonist. Paul. 1. sent. 3. §. 1. ubi Cujac. Bocer. d. disp. 6. tb. 12. Wesemb. in parat. de procur. n. 3. & alij.*) In rem (i. utilitatem Glos. ad l. 1. ff. Cujac. in parat. C. d. tit.) alienam *l. 6. §. 1. l. 8. §. 6. cum similibus ff. b. t.* (quod proprium Mandatum, eo quod mandati obligationem inter contrahentes pariat, *l. 42. §. 2. ff. de proc. vocat Bocer. d. disp. 6. tb. 9.*) vel suam *d. l. 42. §. 2. l. 8. §. 2. l. 25. l. 33. §. fin. l. 34. l.**

B

nemo

35. *d. tit. cum quidem alienum pariter negotium* (proprij namque nemo procurator est *l. 1 in princ. ff. d. tit.*) mandatu Domini geritur, attamen proprio emolumento: veluti facit is, cui donandi animo mandata actio est, vel vendita hæreditate actiones hæreditaria à venditore cessæ *d. l. 33. l. 5 & 8. C. de hered. vel. act. vend. l. 3. C. de novat. ubi Donell. ad l. 1 n. 5. Treutl. d. disp. 9. th. 1. VVesemb. d. loc. Bocer. d. disp. th. 97. Pac. 2. Enant. 48.* (cujusmodi Mandatum, cum facultatem Procuratori tanquam Domino *l. 13. §. 1. ff. de pact. etiam ante litem contestatam substituendi tribuat d. c. 1. §. 1. de procur. in sexto l. 33. C. de novat. nec revocationem Mandanti concedat l. 25. l. 55. ff. d. tit. imo & Militi *l. 2. §. 2 ff. l. 9. C. d. t. eorumq; textuum argumento Curiali suscipere liceat, tandemq; non Mandati, sed negotij illius, quo in Mandatarium alienatio facta est, actionem procreet d. l. 42. §. 2. Improprrium idem vocat Bocer. d. l. th. 96. Aliter Proprium & Improprrium Mandatum accipit Mozz. de divis. Mand.) *n. 87. Sive generaliter l. 6. §. 6. ff. b. t. l. 1. §. 1. l. 60. l. 63. ff. de proc. l. 12 ff. de pact. l. 25. ff. de minor. & alibi passim aut specialiter l. 26. in princ. de minor l. 17. §. 16. ff. de injur.***

XVI. Hinc alia Mandati jam exsurgit distributio, qua sc. in Speciale sive singlarè, & Generale sive Universale scinditur *l. 1. §. 1. de procur. Mozz. loc. pred. n. 4. Wesemb. in parat. d. tit. n. 3. Treutl. d. disp. 27. th. 5. Bocer. disp. 6. th. 12. & DD. suis locis communiter Diss. Salic. ad l. 26. n. 2 ff. b. t. qui generale ab Uuiversalis se cernendo tres constituit Mandati species, sed ejus assertionem pluribus recenset & ex mente Gloss. refellit Mozz. d. l. n. 3.*

XVII. Speciale Mandatum dicitur, quod in unâ separatâ negotij specie (ubi &, etiamsi plures certæ tamen mandato comprehensæ sint, includimus *l. 78. §. 1. de procur.*) ita requiescit, ut ultra eam nullatenus extendi possit, velut ut mancipium *l. 8 §. 4. aut fundus l. 15. aliave quævis res ematur l. 3 §. 1. l. 12. §. 9. liber homo bonâ fide serviens redimatur d. l. 8 §. 5. ff. b. t. legatum petatur l. 62. ff. de procur.*

XVIII. Generale Mandatum illud est cum totorum aut univerforum bonorum procuratio absq; ullâ speciali negotiorum designatione committitur *l. 25 §. 1. ff. de min. conjunge textus sup. cit.* Hoc vicissim vel simplex est, aut, ut vocant, sine libera, cum sc. omnia quidem negotia gerendi facultas, aut nuda tantum & simplex nullâ

326

nulla plenaria dispositionis mentione facta tribuitur: Er tale Mandatum qui suscepit, omnia agere ac rem in iudicium deducere potest, casibus his exceptis, qui Mandatum exigunt speciale. *c. 4. c. 5. in princ. de proc. in sexto. l. 12. ff. de pact. VVurmbf. pract. obs. tit. 5. obs. 2. Johan. Vaud. 1. quest. 47.* utpote Alienare: nisi fructus aliave corruptibilia sint *l. 63 ff. de procurat.* Restitutionem in integrum petere *l. 25. §. 1. ff. de minor. c. 7. X de in integr. rest. Myns. 2. obs. 26.* nisi de speciali mandato dubitetur, præfito tamen de rato cautione *l. 26. in princ. ff. de minor.* Interdictum de liberis exhibendis instituire *l. 40 in princ. ff. de procur.* Quartam dilationem vel ejus prorogationem impetrare *Myns. 1. obs. 70. Gaill. 1. obs. 91.* Juramentum deferre & in animam præsertim alterius *Gaill. d. obs. 91. Myns. 2. obs. 53.* præstare *c. 4. de procur. in sexto. l. 14. §. 3. l. 34. §. 1. ff. de jurejur.* Transigere *d. c. 4. l. 60. ff. eodem V. Johan. Vaud. 1. quest. 47. & Myns. conf. 96. n. 14.* Compromittere *c. 9. de arbitr.* Absolutionem ab excommunicatione petere *c. 26. Extr. de sentent. excom.* Literas apostolicas ad lites impetrare, exceptis personis etiam sine Mandato agere valentes *c. 28. §. 1. X. de rescript.* Pecuniam à se invicem petere, duobus sc. omnium rerum procuratoribus constitutis *l. 47. l. 48. ff. de proc. de quibus omnibus v. Vult. 2. §. R. 30. Gloss. in l. 25. ff. de minor. & in c. 4. eodem in sexto. Specul. tit. de procur. §. ratione igitur n. 4. & seq. Mozz. de divis. Mandat. & alios copiose ab eodem d. loc. citatos.*

XIX. Vel cum libera: (quanquam in speciali quoq; Mandato libera nonnunquam hæcce potestas indulgeri soleat *sapius d. c. 4.*) quod qui habet ampliori ac liberiori in re tractandâ utitur potestate quam Procurator simpliciter generalis. Alienare namque *l. 58 ff. de procur. l. 9. §. 4. ff. de acquir. rem dom. & omnia in universum agere, quæ alias Mandatum speciale postulant d. c. 4. Angel. & Aret. in princ. Inst. de iis per quos ag. poss. Jas. in l. Præsēs C. de transact. & l. 17. §. 3. ff. de jurejur. & l. si quis §. si procurator n. 13. ff. quod quisq; jur. Bart. Paul. de Castr. & communiter DD. ad d. l. 58. Mozz. d. loc. n. 55. ubi plures copiose allegat paucis solummodo, Mandatum specialissimum, exigentibus exceptis, quemadmodum sunt sponsalia contrahere & Matrimonium nomine alterius promittere *l. 34. ff. de rit. nups. c. fin. de procur. in sexto.* Alium capere, incarcerare & relaxare *Alex. 3. conf. 133.* ac ejusmodi alia, de quibus *Jasin d. l. 17. §. 3. Mozz. d. loc. n. 55.**

B 2

Qua-

Qualiter autem Mandatum cum libera inducatur v. *Oldend. class. 4. ad l. 24. p. mibi 564. Bart. & Castrenf. ad d. l. 58. & Jaf. ad l. procurat. C. de procurat.*

XX. Hic tamen tenendum liberum illud Mandatum Procuratori datum, negotiorum tantum administrationem & quatenus Mandantis condicio reddi potest melior, non eorum perditionem concernere *l. 7 in princ. ff. de donat. l. 8. §. 2. ff. de pact. c. 3. de offic. vic. in sexto. Paris. i. conf. 45. n. 51.* Unde jus donandi *d. c. 3. d. l. 7. pactum de liberando adversario interponendi d. l. 8. §. 2. c. sepius d. 4. pignoris nexum dissolvendi l. 7. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. soltu. feudis renunciandi & in univ. omne jus liquidum remittendi Procurator cum libera non habet *Bald. ad auct. in successione in fin. C. de suis & legit. her. Alex. vol. 1. conf. 22.* Quod adeò verum est, etiam si generalis clausula, liberrimè pro placito tanquam si esset verus Dominus omnia gerendi, ita ut ad ullum factum contrarium non debeat dici, Mandato fuerit annexa: adhuc namq; temeraria bonorum profusione penit9. exclusà secundum qualitatem officij, originem ex candore & amicitia trahentis *l. 1. in fin. ff. mandat. omnia ex fide gerenda & alienanda, mandata esse creduntur l. 60. §. 4. ff. mandat. Alex. vol. 6. conf. 52. Paris. d. vol. 1. conf. 91. n. 14.* Eleganter *Bald. ad l. 1. in quest. 4. C. de bon. matern.**

XXI. An rei incertæ procuratio (puta de re quâdam emendâ) committi possit hoc loco non inutiliter in disceptationem vocatur? Id vero quamvis *Gloß. ad l. 3. & Bart. ad l. 2. §. 3. ff. b. t. sequutus Mozz. de reb. in quib. cad. Mandat. n. 4.* simpliciter adfirmet, nobis tamen magis arridet distinctio *Salicet. ad eandem d. l. 2. §. 3.* dicentis: Si res & precium prorsus sit incertum, Mandatum tale firmitatem non obtinere: Si vero certa res sit, pretium autem similiter incertum, quia tum valorem communè res recipit, vel precium itidem certum, res tamen non quidem planè individualiter, sed ex precij definitione quadantenus duntaxat certa, illud valere.

XXII, Cum autem, quid quantumq; mandatum sit censeridebeat, animadvertendum, non solum id, quod verbis disertis Mandati tempore comprehensum est, sed omne omninò sine quo exequi rem Mandatam procurator nequit, in sequelam & consequentiam mandatum videri *arg. l. 2. ubi DD. ff. de juris d.* Ut ecce: si quis

337
si quis ad rem mobilem petendam procurator datus sit, ad exhibendum quoque, quæ preparatoria rei vindicationis actio est *l. 1. l. 3. §. 3 ff. l. 1. C. ad Exhib.* recte agit *l. 56. ff. de procur.* Item si quis ad legatum petendum mandatum susceperit, interdicto de tabulis exhibendis, quasi & hoc, ut de legato relicto constare possit, ei mandatum esset, uti non prohibetur *l. 62. ff. d. tit. & c.*

XXIII. Deniq; ut efficaciter Mandatum contrahatur, negotium honestum & licitum esse oportet, Legibus minimè interdictum: ceteroquin ut nullum negotium turpiter in initum ulla vires obtinet *l. 26. ff. de V. O. l. 35. §. 2 ff. de contrab. emt l. 70. §. 5. ff. de fideiuss. l. 1. §. 14. ff. de iur. & rat. distrab. l. 57. ff. pro soc. cum similib.* Sic & Mandatum flagitiosæ rei (puta si alter de furto aut damno faciendo, vel homine occidendo aut vulnerando, vel adolescens luxuriosus, ut pro meretrice fidei ubeat eive pecuniam credat, mandet alteri) nullius penitus momenti est *l. 6. §. 3. ff. mandat d. l. 35. §. 2.* etiam si iuramentum firmandi causâ accesserit *c. non est de R. J. in sexto.* Quare si ejusmodi Mandatum quis executus fuerit, & ea propter aliquid solverit, aut pœnæ nomine præstitit, non tamen ullam adversus Mandatorem habet actionem *d. l. 6. §. 3. l. 12. §. 11. l. 22. §. 6. ff. §. 7. Inst. b. t. l. 27. in princ. ff. de V. O.* Proprij namque delicti pœnam subijit, quæ res eum fecit indignum, ut ab alio quid consequatur doli participet *d. l. 1. §. 14. ff. de iur. & rat. distrab.*

XXIV. Utrum autem delictum (veluti homicidium Mandans eadem, qua Mandatarius actualiter illud committens, pœnâ afficiendus sit, occasio nalis quæstio est? Sane cum per se id, quod per alium fieri curavit, fecisse verè videatur *c. 6. c. 35 X. de sentent. excomm. c. 72. de R. J. in sexto l. 52. in princ. l. 109. in princ. eodem. l. 1. §. 12. ff. de vi & de vi armat. l. 1. §. 1. ff. de eo per quem fact.* imò delictum Mandans gravius ipsemet Mandatario peccet, dum non tantum turpiter mandando ipse delinquat, sed & alium, qui forsân nunquam animum ad ejusdem delicti perpetrationem adjecisset, ni consilium & auctoritas Mandantis ipsum animasset, ad delinquendum impellat *Gloss. in l. 4. §. 3. ff. de his qui not. infam. & in c. gaudemus X. de divort.* proindeq; , cum causam mortis eo modo præbeat, pro vero homicidâ habeatur *l. 15. ff. ad L. Cornel de Sicar* pœnas autem ob maleficia, ne maneat impunita, solvi magna utilitatis publicæ ratio urgeat,

urgeat l. 70 §. 5. ff. de solut. l. 51. §. 2. ff. ad L. Aquil. c. 35 X de sentent. excom.
perinde cædis Mandatorem, ut ipsum principalem homicidam, non attento etiam si Mandatarius suâ voluntate absq; mandato aliâs delictum id fuisset perpetraturus (quamvis post Angel Capoll. Socin. jun. & Alciat. Menoch. de A. J. Q. c. 352. n. 13. ut extraordinaria pœna pro arbitrio judicis eo casu infligatur, æquius existimet) ordinariæ L. Corneliæ pœnæ justissime subjacere concludimus d. l. 15. l. 11. §. 3. ff. de injur. l. 5. C. de accus. l. 5. C. si reus vel accus. mort. l. 7. §. 5. ff. de jurisd. Gomez. 3. resol. 3 n. 39. Arum. Execr. Justin. 15. eb. 8. Wesemb. in parat. ff. ad L. Cornel. de sicar. n. 13. Bart. ad d. l. 11. §. 3. & ad l. 5. ff. ne quis cum qui in jus noc. Clar. lib. 5. §. fin. q. 89 n. 1. Bellovisan. 3. præf. 27. Angel. tract. malefic. verb. Sempronium Bald. ad d. l. 5. n. 23. C. de accus. Jaf. ad l. 1. n. 22 C. de serv. fugit. Curt. Jun. cons. 237. n. 5.

XXV. Sin autem cædes subsequuta minimè sit, pœnam prædictam cessare putamus arg. l. 15. §. 10. ff. de injur. l. 52. §. 19. de fure. l. 53. in fin. de V. S. (non obst. l. 14. ff. de sicar. quæ non voluntatem puniri, sed exitum tantum sive eventum ex voluntate, an sc. fraudulentum delinquentis propositum, ut pœnæ ordinariæ locus sit, nec ne adsit, æstimari innuit juxta l. 1 §. 3. ff. d. tit.) Nisi res ad actum simpliciter preparatorium vel consummationi proximum devenerit d. l. 1. in princ. §. 1. & 3. l. 3. §. 4. ff. l. 7. C. d. tit. quod tamen jus ut nimis durum hodie non tantum in hocce particulari, sed omnibus regulariter delictis generali desuetudine inumbratum esse testatur Specul. tit. de accus. §. 1. n. 7. Bald. & Cyn. in d. l. 7. Affl. & decis. Neapol. 21. n. 11. Boer. decis. 323 n. 6. Wesemb. in parat. d. tit. n. 16.

XXVI. Quod si hominem vulnerare mandans expresse prohibuerit, ne occideretur, mandatarius autem fines mandati egressus tale vulnus, ex quo mors sequuta est, inflixit, quid decidendū non immeritò dubitatur? Simpliciter si mandatum de vulnerando dedit, quia in potestate mandatoris non est ad mensuram inferre vulnera, Mandatorem peræquæ si interficiendum mandasset; Sin autem ejusmodi vulnus expressit, ex quo certum est mortem subsequi non posse, extraordinariè puniendum esse docet Gomez. 3. resol. 3 n. 18. Clar. d. quest. 98 n. 5. Menoch. cas. 352. n. 2. & 3. & plures alij ab ijs relati. Nos indistinctè, quia in maleficijs voluntas & principium de linquendi magis spectatur quam exitus d. l. 14. de sicar. l. 53.

in

358
in princ ff. de fure mandatore, qui fraudulentum occidendi propositum non habuit, quod quasi fundamentum lex Cornelia exigit l. 1. §. 3. ff. de sicar. ne ex alieno luat admissio poenas, quæ suos teneant auctores l. 26. ff. l. 22. C. de pen. ab omni ordinariâ istius L. poenâ absolvimus Arum. d. Exerc. 15. th. 9 Fachin. 1 contro. 36. Bronch. cent. 1. adfert. 65. Dec. conf. 234.

XXVII. An autem & qualiter Mandatarius ita delinquens à poenâ civili excusetur, si potestati Mandantis subiectus sit, veluti Servus, Filius, Uxor, Famulus, Subditus tradunt Gomez. d. 3. resol. 3. n. 42. Clar. §. fin. q. 60. n. 15. Menoch. cas. 354. Dec. in l. 4. n. 7. de R. J.

XXVIII. Mandato porro non subjacent actus legitimi (qui quid sint satis explicat Phil. Matth. ad l. 77. de R. J.) l. 123. in princ. d. tit. Cujac. 15. obs. 16. ut sunt hereditatis aditio l. 90. ff. de acquir. hered. Cujac. 1. obs. 34. emancipatio l. 3. ff. de offic. proconf. l. pen. C. de vind. liber. Cujac. 15. obs. 16. adoptio l. 4. l. 2. & l. 25. de adopt. l. 1. C. eodem l. 3. de offic. proconf. tutoris datio l. 6. §. 1. ff. de tut. §. 1. Inst. de Attil. tut. acceptilatio l. 13. §. pen. l. 3. ff. de acceptil. Servi optio arg. l. 5. 8. 20. ff. de opt. legat. l. 5. de legat. 1. Cujac. d. loc. v. Hostom. quest. illust. 34. & 1. resp. c. 30.

XXIX. Non porro mandantur causæ populares ex parte actoris non rei l. 5. ff. de popul. act. l. 42. in princ. ff. de procur. quia nemo eas in bonis (non itaque plus juris, quam ipse habet, in alium transferre potest l. 54. de R. J.) ante litem contestatam habet l. 12. de V. S. l. pen. §. 1. & ibi Gloss. ff. de popul. act. & præterea quoq; cuivis de populo, cujus jus tuentur l. 1. ff. d. e proprio eas jure exercere licet l. 43. §. 2. ff. de procur. ut adeo de his mandatum, quod non in re propria suscipitur l. 1. in princ. ff. d. tit. alicui fieri non possit. Hoc tamen ita, nisi quis proprium interesse persequendo, eas quasi actiones privatas intentari mandet d. l. 42. in princ. l. 45. §. 1. ff. de procur. Cujac. 22. obs. 12. Wesemb. in parat. n. 5. ff. & Du. r. c. 6. d. tit. Donell. 18. comm. 10.

XXX. Neque deinde judicia Publica, sive ad agendum sive ad defendendum l. 13. §. 1. ff. de publ. judic. l. 15. C. de accus. l. 2. 3. & 5. C. de ijs qui accus. poss. & alia Criminalia, quæ ejus generis sunt, ut supra relegationem poenam damnato inferant l. 1. an per al. caus. app. DD. ad d. l. pen. §. ad crimen Specul. Marant. part. 4. dist. 1. n. 35. in pract. nisi civiliter instituta, ad poenam sc. pecuniariam, quo utroq; modo quamvis actionem rem familiarem tangentem instituire licet.
l. unic.

222
L.unic. C. quand. civil. act. crim. Bart. in l.1. § 2. ff. de priv. delict. itemq;
Famofa, quæ etfi ad defendendum procuratorem recipiant, ad ac-
cusandum tamen non admittunt *l. 39. §. fin. ff. de procur. l.1. ver. f. plane*
ff. an per al. caus. app. & deniq; specialiter injuriarû actio, nisi ex man-
dato personarum illustrium ea exerceatur l. fin. C. §. fin. autem Inst.
de injur. vel ex L. Corneliâ ea descendat d. l. 42. § 1. ff. de procur. Sed
omnia hæc accuratius enucleare temporis ratio non patitur V.
Wurmb pract. obs. tit. 5. obs. 5. q. 10 & 11. Clar. l. 5. §. fin. 9. 32 Spec. Mar. loc.
pred. Gaill. 1. de P. P. c. 10 VVesemb. in parat. de procur. n. 5. Bocer. d.
disp. 6. th. 35. & seqq. & ceteros ab iisdem relatos.

XXXI. Forma contrahendi Mandati est quod solo consensu
sine aliâ quâdam solennitate gratuito quid præstandum suscipia-
tur *l. 1. ff. b. t. Sufficit autem quâcunq; ratione consensum intercede-*
re, sive expressè verbis inter præsentés, aut absentes per nunciû aut
per epistolam d. l. 1. l. 7. C. eodem l. 1 §. 3. ff. de procur. Sive tacite, solâ sc.
patientia l. 6 §. 2. l. 18 l. 53 ff. b. t. l. 6. C. eodem l. 60. & ibi DD. de R. 7. l. 21.
C. de procur. Clement. 1. eodem (Unde in Tacitum & Expressum di-
viditur) dum tamen consensu eo modo interposito animus obli-
gandi adsit, ceteroquin obligatio mandati nullatenus contrahitur:
Hinc si commendandi tantum non obligandi animo quid in literis
missivis scriptum prolatumve sit, quia actus agentium operari non
possunt ultra eorum intentionem *l. non omnia ff. de reb. cred. Man-*
datum plane non inducitur l. 12. § 12. ff. b. t. l. 1. ff. de proxenet.

XXXII. Ad lites exercendas Mandatum speciatim constitui-
tur vel apud acta in ipso judicio *§. fin. autem Inst. & l. unic. C. de sa-*
tis dand. vel extra judicium sine scripturâ coram Notario & testi-
bis, quorum assertione, si in dubium revocetur procuratorium,
probari possit: aut literis intervenientibus, privato vel publico si-
gillo firmatis, juxta formam præscriptam in l. 65. ff. de procur. quæ
omnia perfecte explicat Specul. tit. de procur. § ratione formæ n. 8. 9.
13. & 19. V. imprimis Bocer. d. disp. 6. th. 42. & seqq. ubi accurate hæc ex-
plicat & auctoritatibus probat.

XXXIII. Nihil autem interest, an purè vel sub conditione
sicuti & in ceteris contractibus omnibus Mandatum contrahatur,
aut in diem differatur *l. 1. §. 3. ff. b. t. l. 3 ff. de procur.*

XXXIV. Gratuitò dehinc, quia ex officio atq; amicitia (unde
amici

359
amici non raro mandatarij appellantur *l. 1. in princ. ff. quib. mod. pig. vel. hyp. solv. l. 36. ff. de neg. gest. l. 23. ff. de reb. auct. jud. poss.*) cui merces contraria est, originem ducit, suscipi Mandatum oportet: ceterum si merces interveniat, aliam negotij formam induit. Interveniente namque pecuniâ res ad Locationem & conductionem respicit *d. l. 1. §. 4. §. fin. Inst. b. t. l. 22. ff. de præscript. verb.* Mercede a. certâ protinus non constitutâ sed postmodum constitueudâ, vel etiam extra pecuniam numeratam in aliâ re constitutâ, innominatus Contractus efficitur *d. l. 22. l. 5. §. 2. l. 15. ff. eodem.*

XXXV. Si tamen extra conventionis causam Mandator ultrò, non certè laboris compensandi, sed renumerandi animiq; grati testandi causâ honorarium obtulerit (ob quam causam Mandatum in Gratuum & Mercenarium, sed minus rectè, ut ex traditis colligi licet, distribuitur) irritum Mandatum non constituitur *l. 6. in princ. ff. b. t.* quamvis nunquam id mandati actione sed extra ordinem duntaxat, si certæ pollicitationis sit, peti possit *l. 7. ff. l. 1. C. b. t. l. 1. ff. de proxenet.* Sin a. pollicitationis incertæ, neq; sic rectè petitur *l. 65. § 3 ff. l. 17 C. b. t.* nisi ab Advocatis litisq; Procuratoribus, quos nunquam frustra laborare cum gravi marsupij jacturâ quosdam praxis & experientia docet *l. 1 §. 10. ff. de Extraord. cogn. V. Vve. semb. in parat hic n. 12. Myns. 2. obs. 75. Cujac. 16. obs. 16. Treutl. d. disp. 26. sb. 1. § DD. communiter ad d. l. 6.*

XXXVI. Illud hic observandum, præscriptam Mandati formam diligenter esse custodiendam *l. 12. C. l. 5. in princ. ff. b. t.* Qui n. fines mandati excedit, aliud quid agere videtur *d. l. 5. neq; mandati iudicium contra Mandatorem habet l. 41. ff. § 7 Inst. b. t. Salic. ad d. l. 3. Menoch. cas. 352. n. 2. Roland. à Vall. vol. 4. cons. 53. n. 29.* Non a. fines mandati excedit, si id facit, sine quo ad impleri mandatum nequit, ut supra traditum: media namque ad finem dueentia pro usu commissi negotij eligere mandatarius potest. Nec item, si rem mandatam per æquipollens exequitur, veluti cum mandato de fidejuben-
bendo suscepto non fidejubeat, sed creditori debitoris mandat.
l. fin. §. 1 ff. b. t. parum namque mandantis interest, quocunq; pacto
mandatum, modo in effectu expeditum sit, exitum adipiscatur.
Neque tandem, si melior conditio mandatoris per excessum sit,

C

veluti

028
veluti si 100. emere mandarit, resq; minoris emta sit *l. 3. in pr l. 5. §. 5. ff. §. 8 Inst. b. t.* Majus n. minus semper continet *l. 1. §. 4. ff. de V. O.* nec debet, cui plus licet, quod minus est, non licere *l. 21. de R. 7.* Quod tamen in caussis tantum privatis non publicis, strictam commissio- nis observantiam exigentibus, nec ullam penitus meliorem con- ditionem admittentibus, procedere patet *ex l. 3. §. in bello ff. de re militar. Conjunge Val. Max lib. 2. c. 2. Liv. 1. de cad. lib. 8. Bod. 3. de Repub. c. 2. p. 430. Gell. 1. noct. Attic. 13. Borch. de jurejur. c. 3. V. tamen Gaill. 1. de PP. c. 4. n. 30.*

XXXVII. Hinc jam quæsitum est, si fundum mihi 100. emere mandaverim, tu 120 comparaveris, an mandati actionem adver- sus me habeas? Cassiani strictam juris rationem sequentes, eà in specie te mandati actionem, etiam si id quod excedit remittere pa- ratus sis, habere negaverunt *l. 3. §. 2. ast Proculiani usq; ad precium statutum te rectè mandati acturum existimant quorum sententia tanquam benignior obtinuit l. 4. l. 33. ff. b. t.*

XXXVIII. Sed quid si non minus utiliter in superfluo rem- mandatoris reipfâ gesseris, officiumne & amicitia tibi oberit, nec ullam eo nomine habebis actionem? Sanè, dummodò expressè ne pluris emeres prohibitum non sit, negotiorum gestorum actione tibi succurri posse, non dubitamus *Myns. ad d. §. 8. Inst. b. t. Bronch. cent. 1. adfert. 66. Diss. Bachov in not. ad Treutl. 1b. 7. lit. b ubi nullam a- ctionem sed tantum retentionem ejus nomine te habere, si conveniaris, statuit.*

XXXIX. Finis Mandati est, ut quibus rebus ipsi superesse vel nolumus vel non possumus, in his operæ nostræ vicariam fidem, amicorum supponamus, atq; sic commune commodum mutuis of- ficiis gubernemus *l. 1. §. usus ff. de procur. Cic. pro Sext. Rosc.* Unde con- cludendum facile est, quod quantumvis alios quoq; Mandatum concernere possit, ut paulo post manifestum fiet, in eo tamen ni- hilosecius aliquale mandantis interesse verti: aliàs namq; man- dati cessaret actio *l. 8. §. 6. ff. b. t.*

XL. Quinq; a. potissimum modis Mandatum contrahi solet: veluti mandantis tantum gratiâ, vel alterius, vel mandantis & al- terius, vel mandantis & mandatarij, vel mandatarij & alterius: quod

quod omne exemplis clacius redditur in l. 2. ff. & princ. cum §§. seqq.
Inst. h. t. Id solum hic non prætereundum, etiamsi ita mandatum
contrahi possit, nulli tamen mandati actionem præterquam soli
mandatori adquiri, eumq; è converso mandatario obligari l. 6. §.
4. ff. h. t. quod satis explicat Vult. ad dd. §§. Inst. h. t.

XLI. Quid si tuâ tantum gratiâ tibi mandatum sit, veluti ut
pecunias tuas potius in emtionem prædiorum colloques, aut contra
consilium magis est quàm mandatum, nec obinde obligatorium;
cum liberum eniq; sit apud se explorare, an sibi consiliû expediat,
nec parere præcisè necesse habeat d. l. 6. §. 6. Inst. h. t. Plane si cer-
ta persona electa sit, cui suasu alterius crederes, ita ut aliter non
credidisses, quia tum obligatio ejus quasi fidejubendo suscipitur,
ad exemplum fidejussoris obligabitur d. l. 6. d. §. 6. & ibi Theoph. Idem
juris est, si fraudulentû consilium sciens pecuniam fore perditam,
tibi quis dederit, eo namq; casu de dolo actio nascitur l. 47. in princ.
de R. 7.

XLII. Effectus Mandati est, quod mediante obligationis vin-
culo mutuam patiat inter contrahentes actionem l. 3. §. 1. l. 19. l. 42.
§. ff. h. t. Directam sc. & Contrariam §. 2. Inst. de pæn. rem. litiq; Directa
mandati actio Mandanti adversus Mandatarium competit l. 6. §. 4.
l. 8. §. 6. b. t. ut mandatum juxta fidem conventionis perficiat l. 8.
§. 2 l. 22. §. fin. l. 27. §. 2. ff. §. 11. Inst. h. t. l. 17. §. 3. ff. commod. (quo etiam
spectat, ut si litis procurator sit, Mandantem in causâ reconven-
tionis defendat l. 33. §. 3. & 4. l. 35. §. fin. l. 36. l. 37. ff. de procur. & defini-
tîvâ sententiâ contra eum latâ appellet, non etiâ eam prosequendo
urget c. pen. ubi Gloß & Canonist. X de procur. l. 17. ubi Bald. & Sibarid.
n. 4. C. eodem l. si actor C. de appel. Gaill. 1. obs. 139. n. 9. & 11.) non verò
perficiens interesse, si aliqua ratione subsit d. l. 8. §. 6. præstet l. 5. §. 1.
l. 6. §. 1. l. 12. §. 11. l. 27. §. 2. ff. l. 5. l. 16 C. h. t. Negotij formam in exequen-
do diligenter observet l. 5. in princ. l. 41 l. 46. ff. l. 12. C. §. 8. Inst. h. t. Ra-
tionem gestorum edat l. 46. §. 4. ff. de procur. Omne quod ex vel oc-
cassione mandati quaquâ ratione consecutus est plenè restituat l. 10.
§. 23. & 9. l. 20. in princ. l. 46. §. 4. l. 59. §. 1. ff. h. t. actiones quæ sitas cedat
l. 8. §. 5. & 10. l. 43. l. 45. in princ. ff. h. t. Pecunia quam habet, usuras,
quæ in regionibus legitimo modo frequentantur, ex morâ pendat
d. l.

*d. l. 10 §. 3. & tandem si quid dolo aut culpâ etiam levissimâ admitterit resarciat l. 8 §. fin. l. 22 §. 7. ff. l. 11. l. 13 C. b. t. Cum enim negotiosum sit Mandatum, operamq; & industriam non parvam exigit, eum, qui suam amico in expediendis negotijs pollicetur operam, exacto versari officio, seq; oneri non imparem coipso exhibere, credimus *V. Arum. d. Exerc. 15. tb. 10.**

XLIII. Contrario mandati iudicio adversus mandantem Mandatarius experitur *l. 12 §. 7. ff. b. t.* quo, quoniam nihil penitus ex mandato retinere potest *l. 20 b. t.* è converso, ne ex officio amico postulanti præstito damnum sentiat *l. 15. ff. b. t. omnia impendia exequendi mandati gratia facta petit l. 10. §. 9. l. 12 §. 9. & 17. l. 27. §. 4. l. 56. §. fin. ff. l. 1. l. 4. l. 11. l. 14. l. 20. §. 1. C. b. t. l. 46. §. 5. & 6. ff. de proc. utq; omnia damna, quæ propter mandatum (non tamen in mandato expediendo si extra ejus causam casu fortuito contigerint *l. 26. §. 6. ubi tamen v. distinguentem Glos. & aliter Bald. imprimis autem v. Nat. vol. 1. conf. 168.*) pati coactus fuit, emendet *d. l. 26. §. 7. b. t. l. 61. §. 5. ff. de furt. & obligationem procuratorio nomine contractam in se suscipiat l. 45. in princ. & §. 5. b. t.* aut renuens se defensum iri caveat *d. l. 45. §. 2.* Et hoc indistinctè, etiamsi eventum propositum, dum tamen culpæ reus non sit, res adepta non fuerit *l. 4. C. l. 20. in princ. l. 56. §. 4. ff. b. t.* Sed hæc contraria mandati actio non nisi negotio finito, nisi ex justâ causâ, institui potest *l. 45. §. 1. ff. b. t.**

XLIV. Præter hanc actionem retentione quoq; mandatarius, nisi mandans ei solvere paratus sit, uti *l. 25 in fin. l. 26. ff. de procurat.* vel etiam si solvendo non sit. ex re judicatâ, si litem exercuit, satisfactionem desiderare *l. 30. ff. d. t.* non prohibetur.

XLV. Utraq; hæc actio haud dubie Civilis est Directa: i. ex verbis & sententiâ LL. etiamsi nonnunquam utilis *l. 22. §. 2. ff. b. t.* Personalis *l. 14. C. de fidejuss. §. 17. Inst. de action. Rei persecutoria d. §. 17. l. 16. C. l. 56. cum simil. ff. b. t.* Bonæ fidei *§. 28. Inst. de action. Perpetua l. 59. §. 5. ff. b. t.* Famosa: directa quidem per edictum, contraria per sententiam *§. 2. Inst. de pæn. tem. litig. l. 21. C. b. t. l. 1. l. 6 §. 5. ff. de his qui not. infam. v. Roland. a Vall. 1. conf. 21. n. 9. & in heredes transitoria l. 58. in princ. ff. b. t.*

XLVI. Solvitur Mandatum re integrâ (cum sc. principium
rci

361
rei gerendæ factum non est *Gloß. ad §. 9. Inst. b. t.*) morte alterutrius
contrahentium §. 10. *Inst. b. t.* Mandantis: cujus voluntate morte
finita, mandatum quoq; quod inde pendet, nisi litis exercendæ sit,
& dominus ante litem contestatam defunctus, judicatum solvi cau-
tionem pro mandatario consentiente præstiterit *l. 15. ff. de procur.*
indistinctè finitur *l. 26. in princ. b. t. l. 15. C. eodem l. 23. C. de procur. l. 6.*
ff. de jurisd. l. 108. ff. de solut. Si tamen eum decessisse mandatarius
ignorans Mandatum executus fuerit, agere mandati potest *d. l. 26.*
d. §. 10. Si quid item post obitum suum mandator expediendum
commiserit, mandatum non evanescit *l. 12. §. ult. l. 13. ff. b. t.* Et Man-
datarij: quo mortuo idè ad heredes non transit, quia certi ple-
rumq; hominis fides & peritia eligi solet *l. 27. §. 3. l. 57. ff. b. t.* Plane si
ad litem exercendâ mandatum sit, omnimodo, sive res integra sit,
sive non, extinguitur *l. 57. de judic. Myns. ad d. §. 9. n. 4. Inst. b. t.* Morte
civili mandatum extingui dubio caret *l. 17. in princ. ubi DD. ff. de*
procurat.

XLVIII. Finitur quoq; Mandatum re item integrâ Revoca-
tione mandantis *l. 3. C. §. 9. Inst. b. t. l. 12. §. 16. C. de procur.* Cujus enim
est mandare, ejus & esse prohibere iniquum non est. Specialiter
quomodo mandatum judiciale re non amplius integrâ discepta-
tione sc̄ per litem contestatam inchoarâ revocandum sit *v. Gaill.*
1. obs. 46. n. 8. & 9. obs. 47. n. 10. Myns. §. obs. 44. Ferrar. in form. resp. libell.
in actione hypoth. verb. mandatum revocatum n. 3.

XLVIII. Porro annullatur Renunciatione mandatarij: dum
tamen ex justâ causâ (quarum quasdam enumeratas *v. in l. 23. 24.*
§. 15. b. t. & l. 8. §. 3. & l. seqq. ff. de procur.) sine fraude & tempe-
stivè, nisi legitimum impedimentum intercesserit, suscepto man-
dato renunciatum sit, ut integrum jus mandatori vel per se vel per
alium eandem rem commodè explicandi reservetur *l. 22. §. 11. l. 27.*
§. 2. ff. §. 11. Inst. b. t.

XLIX. Tandem evanescit Mandatum, causâ, ad quam erat
constitutum, peractâ *l. 21. in fin. C. de procur.* & tempore, cui alli-
gatum, elapso *l. 1. §. 3. ff. §. 12. Inst. b. t. l. 3. ff. de procur. Ferrar. d.*
loc. n. 2.

PARERGA.

1. Mandantem adulterium & simile delinquentis persona coharens delictum, non pari cum mandatario sed extraordinariâ poenâ castigandum per l. 1. ff. de extraord. crimin. cum Menoch. Bart. Bald. Decia. concludimus.

2. Uno ab alio lethaliter vulnerato, si tertius mortem acceleraverit, priorem de vulnerato, posteriorem de occisio teneri contra Zasium per l. 7. §. 6. ff. ad L. Aquil. cum Arum. statuimus.

3. Causam jurejurando decisam prae textu perjurij retractandam non esse ex l. 1. C. junctâ l. 5. §. 2. ff. de jurejur. asserimus.

4. Oblatam culpam in litem jurari ex l. 2. C. de in lit. jur. idem affirmat Arum. cui calculum addimus.

5. Semiplena probatione factâ deferri posse Furamentum suppletorium contra Duar. & Donell. cum Sichard. ad l. 3. C. de R. C. ex rationibus adductis nobis persuademus.

6. Mero & mixto imperio alieni in territorio concessio, delicti in viâ publicâ ejusdem territorij admisi cognitionem injustè sibi eum arrogare contra eundem Alciat. defendemus.

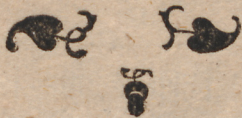
7. Duobus de fundo abusi vè investitis, si alter
eorum

362
eorum possessionem prius nactus sit, potio- rem eum in feudo retinendo esse contranegantes propugnabimus.

8. Legitimos sine distinctione ad successionem feudalem inhabiles esse per c. unic. §. naturales si de feud. defunct. content. cum Vult. Sonsbec. Et aliis contra communem tuebimur.

9. Capitulationem immensa potestatis iura coarctantem, Majestatem Principis non evacuare, nec juramentum eo nomine praestitum ei quicquam derogare contra Bodin. Et Arnis. dicere non veremur.

10. Spinosa dissertationi nostra finem afferat questio, An Christianus Magistratus bello regionis Et religionis ab alio itidem Christiano crudeliter pressus, si se tueri aliter non possit cum Turcâ vel alio infideli fœdus ad versus persequentem Christianum Magistratum inire possit? Quod cum Reinkingk tract. de reg. sec. Et Eccles. lib. 2. class. 3. c. 3. (hujus Et contrariae assertionis fundamenta eruditissime persequente) Et aliis pluribus ab eo relatis absolute negamus.

365

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

eorum possessionem prius nacti
fendo retinendo esse contranega

8. Legitimos sine distinc
feudalem inhabiles esse per c. u
feud. defunct. content. cum V
contra communem tuebimur.

9. Capitulationem immen
coarctantem, Majestatem Pr
nec juramentum eo nomine pr
derogare contra Bodin. & Av
mur.

10. Spinosa dissertationi n
quaestio, An Christianus Mag
& religionis ab alio itidem C
pressus, si se tueri aliter non pos
ho infideli foedus adversus pe
num Magistratum inire possi
kingk tract. de reg. sec. & Ecc
(hujus & contrariae assertioni
tissimè persequente) & al
relatis absolute n

em eum in
gnabimus.

cessionem
rales fide
c. & alius

is jura
vacuare,
quicquam
non vere-

m afferat
lo regionis
crudeliter
reâ vel a
Christia-
um Rein-
laß. 3. c. 3.
ta crudi-
abeo

362